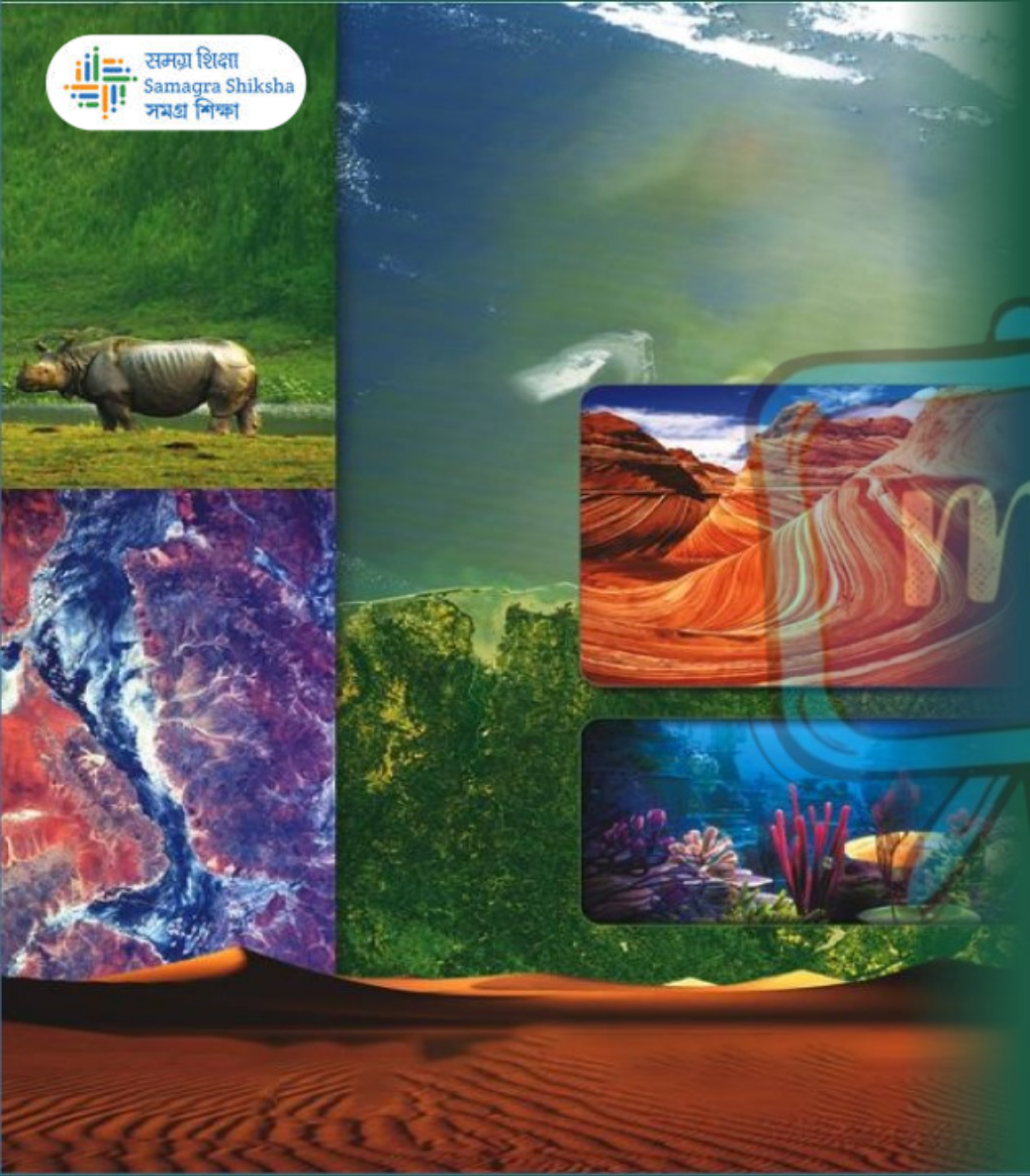

Under CSR Support by ipca Foundation

দশম শ্রেণীৰ বাবে

ভূগোল

পাঠ - ১

অর্থনৈতিক ভূগোলঃ বিষয়বস্তু আৰু সম্পদ

অংশ – ২

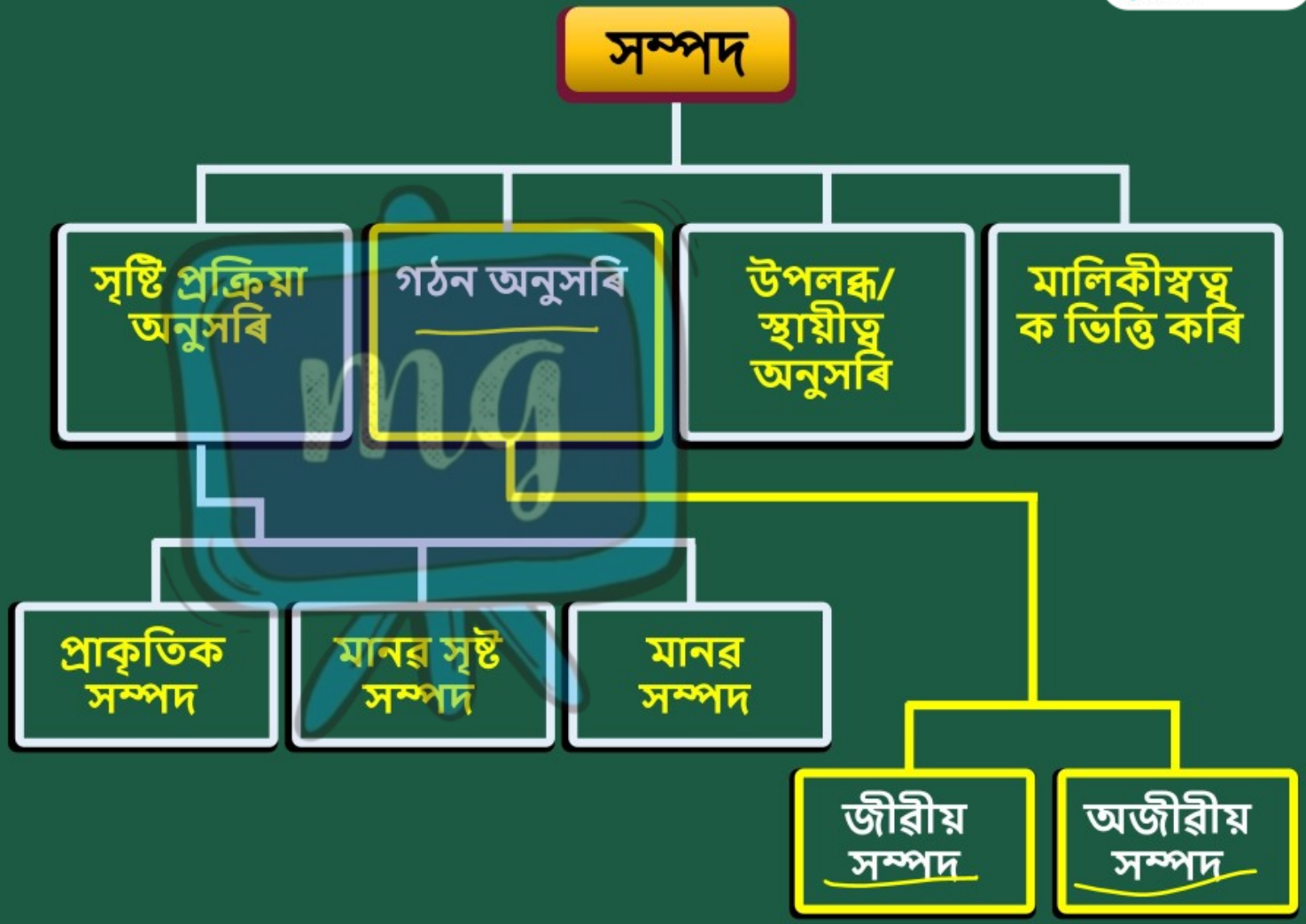
শ্রাৱণী দেৱী

সম্পদৰ শ্ৰেণী বিভাজন আৰু ব্যৱহাৰ

- পৃথিৱীত বহু ধৰণৰ সম্পদ পোৱা যায়।
- সম্পদৰ শ্ৰেণীবিভাজন বিভিন্ন প্ৰকাৰে কৰিব পাৰি।

समग्रा शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca Foundation

समग्रा शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

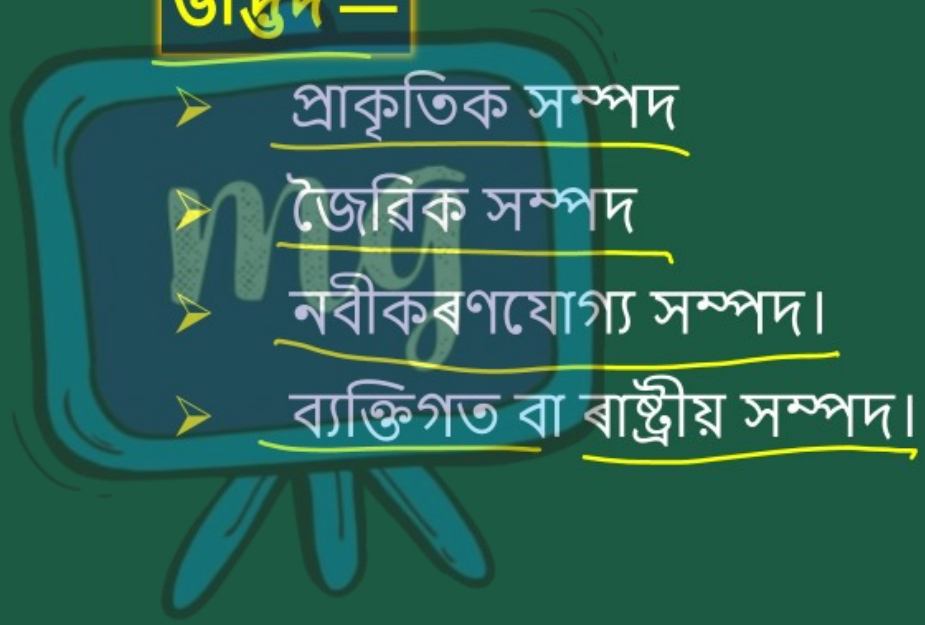
সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উদাহৰণ —

উদ্ভিদ —

- প্ৰাকৃতিক সম্পদ
- জৈৱিক সম্পদ
- নবীকৰণযোগ্য সম্পদ।
- ব্যক্তিগত বা ৰাষ্ট্ৰীয় সম্পদ।

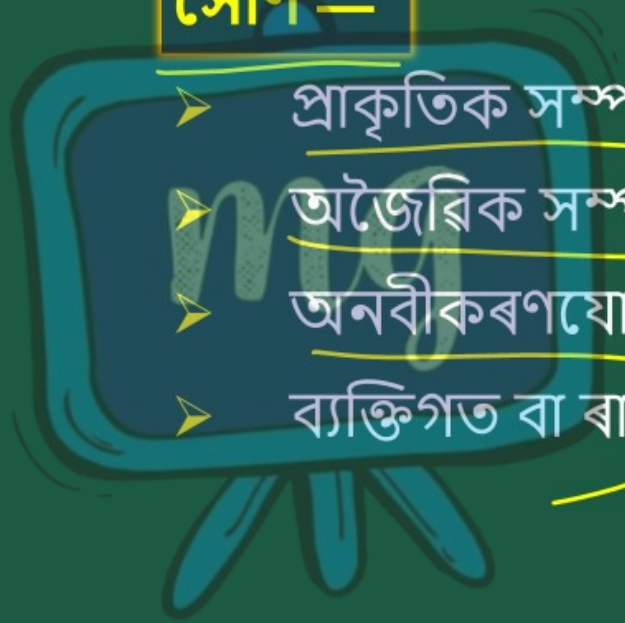

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উদাহৰণ —

সোণ —

- প্ৰাকৃতিক সম্পদ
- অজৈৱিক সম্পদ
- অনবীকৰণযোগ্য সম্পদ
- ব্যক্তিগত বা ৰাষ্ট্ৰীয় সম্পদ।

প্ৰাকৃতিক, মানৱসৃষ্ট আৰু মানৱ সম্পদ

প্ৰাকৃতিক সম্পদবোৰ—

- যিবোৰ প্ৰাকৃতিক ভাৱে গঠন হৈ প্ৰকৃতিত বিয়পি থাকে।

উদাহৰণ –

- ৰ'দ, বায়ু, পানী, মাটি, উদ্ভিদ, জীৱ-জন্তু, খনিজ পদাৰ্থ, নদী ইত্যাদি।

- প্ৰাকৃতিক সম্পদবোৰ কঠিন, তৰল বা গেছীয় অৱস্থা আৰু ধাতৱীয় বা অধাতৱীয় ৰূপত পোৱা যায়।

প্ৰাকৃতিক সম্পদসমূহ এনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰা হয় —

- বিভিন্ন উদ্যোগত কেঁচামাল।
- শক্তিৰ উৎস (কয়লা, খনিজ তেল, প্ৰাকৃতিক গেছ ইত্যাদি)

- প্রযুক্তি প্রয়োগ কৰি প্রাকৃতিক সম্পদ সমূহ প্রয়োজন অনুসৰি ব্যৱহাৰযোগ্য ৰূপলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিব পাৰি।

উদাহৰণ—

- বাঁহৰ পৰা কাগজ;
- কপাহৰ পৰা কাপোৰ;
- খনিজ তেলৰ পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ ৰং, নেপথা, কৃত্রিম কাপোৰ, ৰাসায়নিক সাৰ, কীটনাশক দ্রব্য, চাবোন, প্লাষ্টিক, কৃত্রিম ৰবৰ, ম'ম আদি।

- বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য সামগ্ৰী, ঔষধ, কাঠ, ঘৰ নিৰ্মাণ সামগ্ৰী আদি উদ্ভিদৰ পৰা আহৰণ কৰা হয়।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

মানৱসৃষ্ট সম্পদ —

- মানুহৰ প্ৰচেষ্টাত উৎপাদিত সম্পদ।
- প্ৰাকৃতিক সম্পদক মানুহৰ বাবে উপযোগী কৰি তুলিবলৈ হ'লে নিম্নোক্ত বিষয়সমূহ থকাটো প্ৰয়োজনীয় —
  - পর্যাপ্ত দক্ষতা
  - শিক্ষা
  - প্রযুক্তি
  - আকাংক্ষা.

মানৱ সম্পদ —

- এই বৈশিষ্ট্যসমূহ থকা জনসংখ্যাক মানৱ সম্পদ বুলি জনা যায়।
- মানুহ হৈছে সম্পদৰ সৃষ্টিকর্তা।
- বহুতো প্রাকৃতিক সম্পদ আৰু কেঁচামালৰ অভাৱৰ মাজতো জাপান, চুইজাৰলেণ্ড, টাইৱান, ছিংগাপুৰ, দক্ষিণ কোৰিয়া আদি দেশসমূহে মানৱ সম্পদৰ বাবে উচ্চ উন্নয়ন সাধন কৰিছে।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

জীৱীয় আৰু অজীৱীয় সম্পদ

জৈৱিক সম্পদ —

- যিবোৰ সম্পদৰ জীৱন আছে।
- উদাহৰণ : উদ্ভিদ, জীৱ-জন্তু, মাছ, শস্য আদি।

অজৈৱিক সম্পদ —

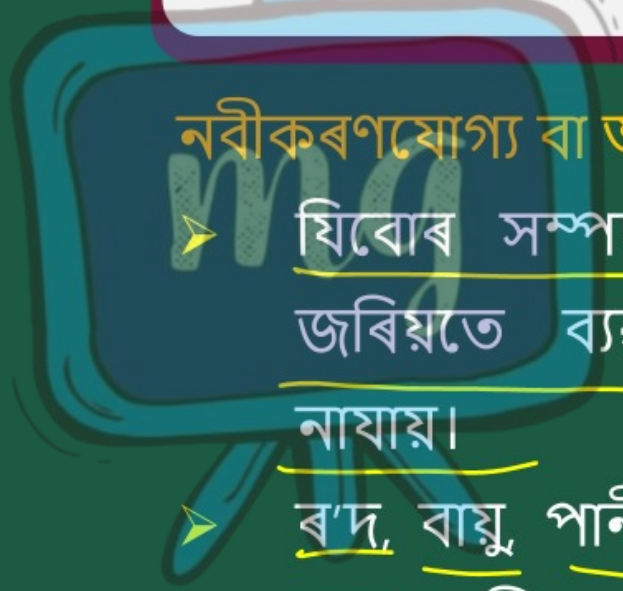
- জীৱন নথকা সম্পদ।
- উদাহৰণ : মাটি, শিল, পানী, বায়ু, খনিজ পদার্থ, কয়লা ইত্যাদি।

কয়লা, খনিজ তেল, প্রাকৃতিক গেছ ইত্যাদি —

- গঠনৰ ধৰণ / উৎপত্তি — জীৱীত বা জৈৱিক
- বৰ্তমানৰ অৱস্থাত নিৰ্জীৱ বাবে অজৈৱিক ।

নবীকৰণযোগ্য আৰু অনবীকৰণযোগ্য সম্পদ

নবীকৰণযোগ্য বা অক্ষয় সম্পদ —

- যিবোৰ সম্পদ পুনৰউৎপাদন প্রক্রিয়াৰ জৰিয়তে ব্যৱহাৰৰ পিছতো শেষ হৈ নাযায়।
- ৰ'দ, বায়ু, পানী, উদ্ভিদ, জীৱ-জন্তু, মানুহ, শস্য আদি।

- এই সম্পদসমূহৰ উৎপত্তি প্ৰকৃতিৰ বুকুত অতি সহজে হয়।
- অত্যধিক ব্যৱহাৰ আৰু বিভিন্ন প্ৰাকৃতিক বা মানৱীয় কাৰকৰ বাবে কিছুমান উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীৰ প্ৰজাতি বিলুপ্ত হৈ গৈছে।

সমগ্ৰ শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

অনবীকৰণযোগ্য সম্পদ —

- যিবোৰ সম্পদ ব্যৱহাৰৰ পিছত পুনৰউৎপাদন কৰিব নোৱাৰি আৰু সম্পূৰ্ণৰূপে শেষ হৈ যায়।
- কয়লা, খনিজ তেল, প্ৰাকৃতিক গেছ, খনিজ পদাৰ্থ (তাম, সোণ, চূণশিল, লোহা, ৰূপ আদি)
- এবাৰ ব্যৱহাৰ কৰিলে এনে সম্পদ চিৰদিনৰ বাবে শেষ হৈ যায়।

- গতিকে, এই সম্পদসমূহৰ পৰিকল্পিত আহৰণ আৰু ব্যৱহাৰক অগ্রাধিকাৰ দিয়াটো অতি গুৰুত্বপূর্ণ যাতে ইয়াৰ হ্রাস ৰোধ কৰিব পৰা যায়।

ব্যক্তিগত, জাতীয় আৰু আন্তর্জাতিক সম্পদ

- ই এটা শ্রেণীবিভাজন মালিকীস্বত্বৰ ভিত্তিত।

ব্যক্তিগত বা ব্যক্তিগত সম্পদ —

- মানুহৰ দখলত থকা বস্তু।
- মাটি, ঘৰুৱা, সম্পত্তি, নিজা ভাল গুণ ।

(ভাল চৰিত্র, শিক্ষা, কর্ম দক্ষতা)

समग्रा शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

ৰাষ্ট্ৰীয় সম্পদ —

- কোনো দেশৰ দায়িত্ব বা দখলত থকা সম্পদ।
- ৰাস্তা-ঘাট, ভূমি, নদী, দলং, বন্যপ্রাণী অভয়াৰণ্য, বনাঞ্চলত উপস্থিত উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী, শিক্ষানুষ্ঠান, প্ৰশাসনিক ব্যৱস্থা, চৰকাৰ ইত্যাদি।

- কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান এক ৰাষ্ট্ৰীয় সম্পদ।

समग्रा शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পদ —

- সকলো দেশৰ অন্তৰ্গত আৰু সমগ্ৰ বিশ্বৰ দখলত থকা সম্পদ।
- মহাসাগৰ, সাগৰ আৰু খনিজ আৰু জৈৱিক সম্পদ; বায়ুমণ্ডল, অৰণ্য আদি।
- এই সকলোবোৰ সম্পদ মানৱ জাতিৰ কল্যাণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

- আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পদৰ ব্যৱহাৰৰ নীতি নিয়ম পৰিচালনাৰ দায়িত্ব ৰাষ্ট্ৰ সংঘৰ ওচৰত আছে।
- সকলো সম্পদৰ (বিশেষকৈ প্ৰাকৃতিক সম্পদ) বিতৰণ একে নহয়।

সৰ্বব্যাপী সম্পদ —

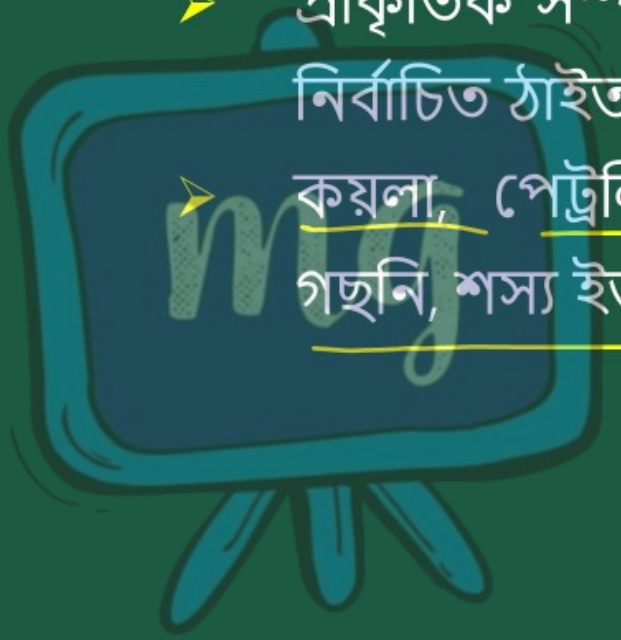
- পৃথিৱীৰ সকলো ঠাইতে পোৱা বা সকলো ঠাইতে উপলব্ধ প্ৰাকৃতিক সম্পদ।
- ৰ'দ, বায়ু, পানী আদি।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

স্থানীয়কৃত সম্পদ —

- প্রাকৃতিক সম্পদ যিবোৰ পৃথিৱীৰ কিছুমান নির্বাচিত ঠাইতহে পোৱা যায়।
- কয়লা, পেট্রলিয়াম, খনিজ পদার্থ, গছ-গছনি, শস্য ইত্যাদি।

মূল্যায়ন

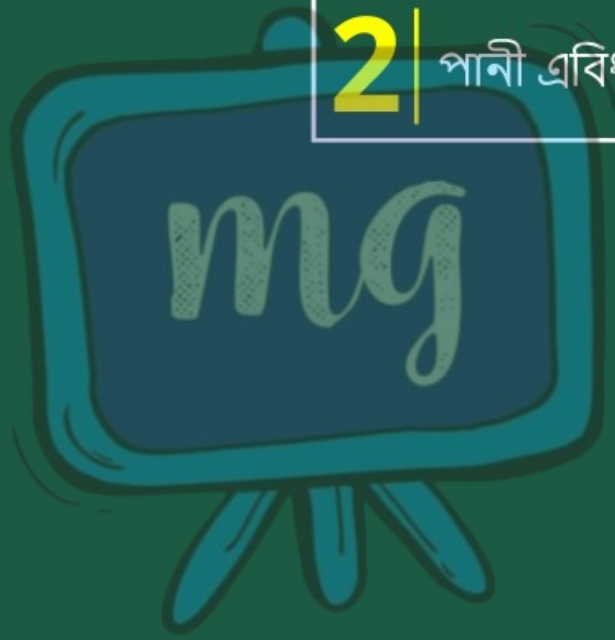
1 চূণশিল কি প্রকাৰৰ সম্পদ -

ক নৱীকৰণযোগ্য সম্পদ

খ অনৱীকৰণযোগ্য সম্পদ

মূল্যায়ন

2 | পানী এবিধ সর্বব্যাপী সম্পদ ।